

Verslag Architectuurraad (AR) | 12-4-2018 |

Aanwezig: Olav Loite (VDOD, Topicus), Bram Gaakeer (OCW), Gerald Groot Roessink (DUO), Marc Fleischeuers, Remco de Boer (Bureau Edustandaard / Kennisnet), Bart Ratgers (CvTE), Dirk Linden (Kennisnet), Arjan Aarnink (CITO), Sir Bakx, Tom van Veen (SURFmarket), Nynke de Boer (SURFnet), Brian Dommissie (Kennisnet, adviseur PO-Raad en VO-raad), Jacob Hop (saMBO-ICT, Aventus), Rimmer Hylkema (GEU, ThiemeMeulenhoff), Edwin Verwoerd (KBBE, Iddink).

Afwezig: Henk Nijstad (Bureau Edustandaard), Paul de Wit (Van Dijk Educatie), Daniel van Winsum (Hogeschool Utrecht), Niels Eikelboom (The Learning Network), Peter Dam (CITO).

Alle hieronder genoemde presentaties staan op www.edustandaard.nl

1. Opening, mededelingen, notulen, agenda

Dirk Linden opent bij afwezigheid van Henk Nijstad, afwezig vanwege een schouderbreuk, als plaatsvervangend voorzitter de vergadering.

Welkom aan Tom van Veen, door Sir Bakx geïntroduceerd als zijn opvolger in de Architectuurraad. Sir stopt dit jaar met zijn werkzaamheden bij SURF. Hij is vandaag waarschijnlijk voor het laatst bij de Architectuurraad. Paul de Wit verlaat per 1 juni Van Dijk Educatie (TLN) en stopt per direct als lid van de Architectuurraad,

De notulen van 15 februari worden ongewijzigd vastgesteld.

2. Conceptrapport Inventarisatie Toegang

Bram Gaakeer koppelt terug vanuit de Werkgroep IAA. De opdracht aan de werkgroep was het vergelijken van toekomstbeelden IAA, in kaart brengen van overeenkomsten en verschillen en vaststellen welke (beleids)keuzes er te maken zijn.

De toekomstbeelden blijken redelijk globaal. Daardoor zijn op dat niveau veel overeenkomsten. Daarom heeft de werkgroep ook use cases onderzocht, met het idee dat in de details misschien verschillen zitten. Om de diverse use case-beschrijvingen op een gestandaardiseerde manier te vergelijken, heeft de werkgroep een sjabloon ontwikkeld. Dit heeft geresulteerd in een soort 'architectuurscan toegang'. De werkgroep wil deze methodiek overdragen aan de Architectuurraad als herhaalbare aanpak met vergelijkbare uitkomsten, die opgenomen zou kunnen worden in ROSA. Daarvoor moet een en ander door de werkgroep nog wat verder worden beschreven.

De bevindingen van de werkgroep leggen huidige knelpunten bloot. Het rapport is voor beleidsmakers. Oplossingen voor de knelpunten vergen keuzes waarvoor op onderdelen verder onderzoek nodig is. In het rapport zijn op basis van de bevindingen (deel)vervolgopdrachten geformuleerd om op onderdelen verder te gaan. Dat betekent dat hierop aan de beleidskant samenwerking moet ontstaan. Daar ligt ook een mogelijke rol voor de Architectuurraad; iedereen zou in zijn eigen kolom de bevindingen op kunnen pakken, maar dat vergt 'reparatiewerk' achteraf. Je moet altijd kijken naar samenhang, binnen het onderwijsdomein maar ook rijksbreed. In de oorspronkelijke opdracht vanuit de Standaardisatieraad, waarvan de eerste stap van de daar geschetste 4 stappen nu is uitgevoerd, is die rol voor de Architectuurraad ook zo neergezet.

Formeel is het aan de Standaardisatieraad, als opdrachtgever, om over de vervolgstappen (wie, waar) te besluiten. De Architectuurraad kan hierin van advies voorzien. De Architectuurraad besluit een

projectvoorstel uit te werken ter agendering bij de volgende Standaardisatieraad. Dat voorstel zal gaan over hoe je, over alle sectoren heen, de onderzoeksvragen uit de werkgroepresultaten kunt gaan beantwoorden. Bram Gaakeer is hiervoor de trekker.

Het is niet duidelijk wie uiteindelijk eigenaar van dit toekomstbeeld zal gaan zijn. Definitie van governance is ook onderdeel van de (vervolg)opdracht.

Parallel hieraan loopt de afstemming van het huidige conceptrapport. Eind april wordt het definitief rapport opgeleverd. Er is nog 2 weken om reviewcommentaar in te dienen.

Besluit:

Bram Gaakeer trekt het opstellen van een projectvoorstel vanuit de Architectuurraad. Oproep aan Architectuurraadleden om aan te geven of ze bij deze "Werkgroep projectvoorstel" betrokken willen zijn.

Actiepunten:

- Werkgroep werkt de aanpak voor use-case-vergelijking verder uit.
- Architectuurraadleden leveren binnen twee weken, in samenspraak met hun werkgroep, reviewcommentaar aan op het conceptrapport.
- Werkgroep formuleert projectvoorstel voor nader onderzoek, verdere uitwerking komt in het rapport.
- Leden die mee willen schrijven aan het projectvoorstel melden zich bij Bram.
- Het projectvoorstel wordt geagendeerd voor de volgende Architectuurraad (juni).

3. Pitch: Inventarisatie scenario's en user stories voor uitwisselingen van leerlinggegevens en leerresultaten/leerprocesgegevens

Marc Fleischeuers pitcht het voorstel om scenario's en user stories te inventariseren. Uit gebruik van de UWLR-standaard, het rapport Examineren Toetsen en Oefenen en internationale ontwikkelingen ontstaat de behoefte om beter te begrijpen in welke scenario's er sprake is van uitwisseling van leerlinggegevens, resultaten en voortgang en wat de specifieke kenmerken van die scenario's zijn. Dat inzicht helpt bij het kiezen cq. doorontwikkelen van bestaande standaarden die op dit terrein beschikbaar zijn waaronder de UWLR-standaardenset. Kennisnet wil deze inventarisatie initiëren. Dit agendapunt moet dan ook gezien worden als mededeling dat daar inmiddels een start mee is gemaakt.

Uitgangspunt voor de inventarisatie is het ROSA ketenfunctiemodel; dat zou alle onderdelen van het onderwijs moeten bestrijken. De hoop is dat we uit geïnventariseerde user stories binnen één functie een soort 'vaste kern' en 'flexibele schil' kunnen gaan herkennen. Dat leidt vervolgens tot verbetervoorstellen en een roadmap.

Bram Gaakeer merkt op dat dit lijkt op de aanpak die de Werkgroep IAA heeft gehanteerd. Sir Bakx vult aan dat de user stories uit die werkgroep ook hier waardevol kunnen zijn, bijvoorbeeld de story Studentmobiliteit.

De Architectuurraad juicht dit initiatief toe. Dit zou kunnen helpen om een betere stip op de horizon te schetsen. De concepten 'identiteiten' en 'resultaten' gaan uit elkaar gehaald worden. Leveranciers moeten zich daarop voor kunnen bereiden, en niet het gevoel hebben dat "met het mes op de keel" in 1 jaar tijd de

implementatie wordt geforceerd. Daarnaast is er een korte-termijn-winst voor het beheer van de UWLR-standaard, die meer modulair opgezet kan worden. Een andere spin-off is het hergebruik van user stories.

Actiepunten:

- Aan de Architectuurraadleden wordt gevraagd relevante user stories aan te leveren.
- Kennisnet betreft in ieder geval de user stories uit de WG Toegang bij de inventarisatie.
- Update work-in-progress wordt geagendeerd voor de volgende Architectuurraad (juni).

4. Verbreding inzet ROSA-scan

De Standaardisatieraad ziet de ROSA architectuurscan als kwaliteitsinstrument onder andere om risico's in kaart te brengen. Daarom wil men elkaar vaker aanspreken op het uitvoeren van een scan. Het resultaat is de geagendeerde memo. Deze voegt aan de oorspronkelijke toepassing (indienen nieuwe (versies) van standaarden) ook de mogelijkheid toe om vanuit (keten)projecten een scan aan te vragen. De status van de scan blijft er een van advies; het is aan de opdrachtgever van het project om te bepalen wat te doen met de adviezen uit de scan.

Stakeholders van een opdracht hebben naar verwachting baat en belang bij een goede scan. De standaardisatieraad heeft belang bij goede toepassing van ROSA.

De leden van de Architectuurraad zijn blij met de bredere inzet van de architectuurscan. Deze positionering past bij besef dat geen enkel project 'ketenloos' is. De memo wordt opgevat als compliment. Het instrument heeft duidelijk meerwaarde.

Er volgt een korte discussie over de vraag "van wie is de scan?" Van het project, of van de architectuurraad? Het project (of diens stakeholders) moet de scan aanvragen, maar de adviezen worden in de AR besproken en de scan kan - naast de adviezen aan het project - aanleiding zijn tot aanvulling, uitbreiding, of aanpassing van ROSA. De positie van de architectuurscan als instrument van de Architectuurraad (incl. terugkoppeling naar ROSA) verandert dus niet.

Een bredere inzet van de architectuurscan leidt mogelijk tot meer werk voor Kennisnet / Bureau Edustandaard. Dat roept de vraag op wie dat gaat betalen. Wellicht moet aan projecten die een scan aanvragen een bijdrage in de kosten worden gevraagd. Er moet ook aandacht zijn voor de blijvende onafhankelijkheid van de scan, zeker als Kennisnet zelf bij ontwerp en bouw van een voorziening is betrokken.

Voor de terugkoppeling richting ROSA is behoefte aan een aantal processtappen. Het wijzigingsproces is nu ad hoc. Als er nu iets wordt aangepast, vindt dat te veel buiten het zicht van de Architectuurraad plaats. De wens is om een standaard RFC-proces in te richten waarbij wijzigingsverzoeken langs de Architectuurraad gaan en daar akkoord bevonden voor publicatie.

Actiepunten:

- De AR is akkoord met de structurele verbreding van inzet van de ROSA scan, naar voorzieningen en 'vroeg' in het ontwikkelproces. Als instrument van de Architectuurraad, maar aanvragen geschiedt altijd door het ketenproject
- Bureau Edustandaard bereidt een voorstel voor hoe om te gaan met wijzigingen in ROSA waarbij de Architectuurraad beter is betrokken, ter agendering volgende AR-bijeenkomst.
- De AR wil wel nagaan welke gevolgen de uitbreiding van de ROSA scan heeft voor de uitvoeringsmacht bij Kennisnet.

5. Advies (ROSA-scan) ‘Vroegtijdig aanmelden MBO’ + evaluatie ‘pitch-document’

Pitch document: gestructureerde weergave van belangrijkste kenmerken van project, helder en inzicht gevend. Helpt om scanresultaten te interpreteren. Is ook bruikbaar buiten de scan.

Scan van Vroegtijdig aanmelden. Discussie: is koppelpunt consistent met ROSA, op het gebied van bovensectorale samenwerking? Het OSR zou de routing kunnen bepalen, het koppelpunt bevat business logica en valt daarmee niet onder de definitie ‘transparant koppelpunt’. Zou daarmee wel compliant zijn, *als dit expliciet wordt gemaakt*. Koppelpunten VO en gemeenten hinken nu op twee gedachten. Deels bevatten ze eigen business logica en verantwoordelijkheden, maar ook niet expliciet gemaakt.

Koppelpunt voor MBO is business processen + logistiek, en is feitelijk een tussenstap op weg naar Centraal Aanmelden voor MBO. Daarom is het nu moeilijk te beoordelen, is nog niet in zijn finale staat.

Het MBO koppelpunt filtert centraal, dat is goede keuze want wetwijzigingen hebben beperkt impact op de keten. Nadeel is dat filtering veel informatie nodig heeft (die in potentie kan worden weggegooid, als er geen toepasselijke filterregel is). Levert een spanningsveld op met gegevensminimalisatie. Het koppelpunt zou zo moeten worden ingericht dat 1. Business logica is centraal ingericht, 2. Verantwoordelijkheid voor toepassen van logica en routeren van berichten is lokaal, op SIS. Dit wordt opgenomen in advies.

Er kan nu niet worden nagegaan of wordt voldaan aan principe van dataminimalisatie, is nu onbepaald in scan. Had explicieter gemaakt moeten zijn.

PvE spreekt niet uit op welke plek de end-to-end verantwoordelijkheid ligt (afzender – ontvanger), en waar de point-to-point verantwoordelijkheid. Resultaat is dat onduidelijk is op welke plekken welke routeringsregels (met onderliggende informatie) wordt gebruikt. Nu is het zo dat MBO koppelpunt een koppelpunt adresseert (point-to-point) ipv een school (end-to-end). De Edukoppeling standaard is opgezet volgens servicebus topologie, stelt dat bericht het adres (OIN) van de geadresseerde bevat. Hiermee moet VO koppelpunt dus ook niet-transparante intermediair zijn met eigen business logica. Als VO koppelpunt transparante routing wil doen, moet het bericht van MBO koppelpunt het adres (OIN) van school bevatten.

Korte discussie: op punten waar rapport onbepaald is, kunnen we nog problemen verwachten? Bijvoorbeeld voor IBP, koppelpunten, moet het project nog keuzes maken.

Actiepunten:

- Adviseer aan project om koppelpunten in te richten dat ze hun verantwoordelijkheid voor filtering en routeren kunnen oppakken.
- Adviseer aan project om expliciet te zijn over toekenning van end-to-end en point-to-point verantwoordelijkheden, inclusief de gevolgen voor de koppelpunten (transparant of niet) en adressering/routing beslissingen.
- Overnemen van koppelpunten in ROSA: nog even afwachten totdat uitgekristalliseerd is welke vorm deze uiteindelijk krijgen.
- Vul de ketenprocesbeschrijvingen in ROSA aan met nieuwe informatiestromen uit dit PvE.

6. Problematiek 'REST / JSON LD / API / webservices in de ketens' – hoe dit op te pakken

Naar aanleiding van de eerdere discussie op basis van het OSR (zie verslag 15 februari) deelt Gerald Groot Roessink zijn presentatie. Er gelden twee relevante ROSA-principes: Edukoppeling (SOAP) en Openbare gegevens als LOD (REST). SOAP is een 'zware', veilige standaard. REST is een 'lichte architectuurstijl' voor APIs. Gerald benoemt de volgende vragen:

- Kan REST veilig gemaakt worden net als SOAP (in BIV-termen)?
- Is REST iets wat we van scholen kunnen vragen?
- Kunnen REST en SOAP interoperabel worden gemaakt?
- Is het wenselijk om te schuiven in de genoemde werkingsgebieden in ROSA?

Een mogelijke kanttekening bij REST is dat dat minder geschikt is voor push-berichten. Het kan wel, maar vergt 'trucs'. Internationaal (o.a. IMS) zie je wel dat nadruk gelegd wordt op REST.

REST wordt al gebruikt in PO door leveranciers die REST-variant van UWLR hebben gemaakt.

Het verzoek aan de Architectuurraad is aan de Standaardisatieraad voor te leggen dat het wenselijk is een antwoord op deze vragen te vinden, en te adviseren de beantwoording neer te leggen bij WG Edukoppeling.

Besluit:

Gerald en Brian trekken het opstellen van een voorstel richting de SR.

Actiepunten:

- Leden van de Architectuurraad leveren use cases aan die illustreren dat er behoefte is aan 'veilig REST'.
- Voorstel wordt voor de volgende Architectuurraad geagendeerd.

7. Update werkgroep Linked Data

Bram Gaakeer geeft een update vanuit de Werkgroep Linked Data

(https://www.wikixl.nl/wiki/rosa/index.php/Werkgroep_Linked_Data). De Werkgroep werkt vanuit een aantal use cases. De use cases hebben verschillende, maar gerelateerde, concepten (Open Badge, KOI, SBB). De visie is: gekoppelde begrippenmodellen, en gekoppelde gegevensmodellen, via referentiemodellen.

In praktijk blijkt dat modellen – in tegenstelling tot de modelinhoud - niet altijd gepubliceerd zijn of niet op een bruikbare manier. Dat leidt tot een impasse. Bram schetst de gewenste stappen om tot resultaat te komen: (1) KOI-model publiceren als referentiemodel (nu is alleen de inhoud gepubliceerd); (2) koppelen Registerdata RIO en Open Badge certificaten; (3) Ervaring opdoen met deze koppeling, vanuit daar verbreden. De werkgroep gaat langs deze lijn verder, verbreding op basis van ervaringen.

8. WVTTK en sluiting

De voorzitter roept de Architectuurraadleden op om een reactie te geven op de opname van het ECK-ID in ROSA (<https://www.wikixl.nl/wiki/rosa/index.php/Id-71d99b75-1fcc-4f67-a80d-5aa4042ed032>). Reacties kunnen worden gestuurd naar Bureau Edustandaard.

Marc Fleischeuers stelt voor om, net als HORA en Triple A, een Creative Commons-licentie te hanteren voor ROSA. De Architectuurraad besluit om aan het gebruik van ROSA de voorwaarden 'naamsvermelding' en 'share-alike' (CC-BY-SA) te verbinden.

Dirk sluit de vergadering, met dankzegging aan Sir voor zijn bijdragen in de afgelopen jaren.

Volgende bijeenkomst: donderdag 21 juni 13:30 – 16:30 uur (lunch vanaf 12:45 uur)